

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük'ün 96'ıncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Hükümetin halk sağlığını ve doğal yaşamı yok sayan, sermayeyi koruyan enerji politikalarına karşı ekoloji derneklerinin, doğa savunucularının, yerel halkın, köylülerin itirazları mülki idare amirleri eliyle desteklenen hukuksuz müdahalelerle karşılaşmaktadır. Ülkenin hemen her yerinde yaşamı savunmak ve yaşam alanına müdahale edilmemesini isteyen yurttaşlara yönelik çoğu zaman kolluk güçlerinin şirketlerden yana yerel halka ve doğa savunucularına şiddet uyguladıkları basında yer almaktadır.

2014 yılında Rize'nin İkizdere İlçesi Şimşirli Köyü'nde, hidro elektrik santraline karşı santral için izin alınmadan dinamit patlatılmasına ve ağaç kesilmesine tepki gösteren yurttaşlara jandarmanın orantısız bir şekilde güç kullanması sonucu 15 kişi yaralanmıştı. 2018 Aralık ayında topraklarında jeotermal enerji santrali (JES) yapılmasına karşı direnen Aydın Kızılcaköylülere Jandarma ve polis, aralarında yaşlı, engelli, çocuklarında olduğu köylülere gazla, TOMA'larla saldırılmıştı. 2018 yılında Aydın Efeler'de JES yapılmak istenen yeri tel örgüyle çevirmek isteyen firma çalışanları ile köylüler arasında yaşanan tartışmaya jandarmanın müdahalesi sonucu üç kadın yaralanmıştı. 26.08.2019 tarihinde Manisa Salihli Hacıbektaşlı'da bir yurttaşın özel mülkü olan araziye mıcır dökerek yol haline getiren Sanko

Enerji Şirketi'nin, arazi sahibinin, köylülerinin ve doğa savunucularının itirazına rağmen toprağını kullanması, yol haline getirdiği tarladan iş makineleri geçirerek hukuksuz JES sürecinin yürütülmesi üzerine bu hukuksuzluğa ve suça itiraz eden halka şiddet uygulanmış, kadınlara jandarma tacizkar müdahalelerde bulunmuş ve keyfi şekilde 26 kişi hukuksuzca gözaltına alınmıştı.

2020 yılının Temmuz ayında Konya ili Ilgın'a bağlı Çavuşçugöl mahallesinin yakınlarındaki tarlaların termik santrale kömür temini için Cumhurbaşkanlığı karnamesi ile kamulaştırılmasına karşı köylülerin direnişlerine karşı oturma eylemi yapan köylülere jandarmanın müdahalesi sonrası aralarında parmağı kırılan bir köylünün de olduğu dört köylü gözaltına alınmış, bir köylünün de kolu kırılmıştı. Bu olaydan sonra Konya Büyükşehir belediyesi Meclis üyesi olan Mustafa Hulusi Fidan, Alay Komutanı tarafından makamına çağrılarak köylülerin üzerine komandolar gönderilmekle tehdit edilmişti. Jeotermal santrallerinin çevre, sağlık, tarıma etkilerinin sürekli gündem olduğu illerden birisi olan Aydın'da aynı zamanda JES Projelerinin tarıma etkilerinin değerlendirilip karar verildiği Toprak Koruma Kurulu'na başkanlık yapan ve *"Biz burada çoluk çocuğumuzun geleceği için mücadele ediyoruz. Jandarmaya biber gazı sıkması talimatını siz mi verdiniz"* diye kendisine soru soran köylü kadına mandalina yiyerek *"Farzet ki ben verdim. Özür dilerim! Biber gazından birşey olmaz yaa"* diyen Vali Yardımcısı Mustafa Hulusi Arat'ın Jeotermal santral işletmecileri ve yetkilileri ile yapmış olduğu yat gezisi görüntülerinin basında yer alması Aydın Valiliğinin gereğini yapmadığı, kanunları uygulamadığı, JES'leri denetlemediği, halkın şikayetlerini sümen altı yaptığı, JES'leri kollayıp koruduğu, takdir haklarını sürekli şekilde JES'lerden yana kullandığına yönelik inançlarını güçlendirdiği AYÇEM tarafından dile getirilmişti.

Yaşanan bu jandarma şiddetinin şimdilik en sonuncusu 24 Temmuz 2020 tarihinde Manisa Salihli'de Çapaklı köyü yakınlarında kurulmak istenen Biyogaz Enerji Santraline karşı nöbet tutarak şirketin iş makinelerinin araziye girmemesi için yol kapatan ve 150 kişiden oluşan köylülerin karşısına jandarmaları şirketin özel güvenlik gücü gibi diken siyasi iktidarın cop, tartaklama, biber gazı sıkma ve yerlerde sürüklenmesi ile sert müdahale etmesi sonucu köylülerden yaralananlar olmuş ve yaklaşık 30'a yakın yurttaşımız göz altına alınmıştır. Kadınların taciz edilerek götürüldüğü, yurttaşların darp edildiği, babasını kurtarmak isteyen bir çocuğu jandarmanın kafasına bastıra bastıra sürüklediği, *"bizi devletimiz dövdü, karga tulumba aldı"* sözleri kadınların dile getirdiği ve basında yer alan bilgilerdir.

Kolluğun suçlarının cezasızlıkla karşılanması ile İstanbul Sözleşmesi'nin 5'inci maddesinde yer alan "devletin, kendi yetkililerinin, görevlilerinin, temsilcilerinin, kurumlarının veya devlet adına hareket eden diğer kişilerin kadınlara yönelik şiddet anlamına gelen fiillerden kaçınmalarını sağlama" yükümlülüğünün de açıkça ihlal edildiğini göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Şirket, hükümet politikası ve yurttaşlar arasındaki çıkar çatışmalarında halkın hak aramak için demokratik hakkını kullanmasına karşı kolluk neden taraf olmaktadır? Neden yasalara uymayan pratikler sergilemektedir?
- 2- Çapaklı köyü yakınlarında kurulmak istenen Biyogaz Enerji Santraline karşı nöbet tutarak şirketin iş makinelerinin araziye girmemesi için yol kapatan yurttaşlara hukuksuz müdahale emrini kim vermiştir?
- 3- Yurttaşlara kötü muamele eden, şiddet uygulayan ve orantısız güç kullanan görevlilere ilişkin olarak herhangi bir idari ve adli soruşturma başlatılmış mıdır?
- 4- Demokratik haklarını kullanırken insanlık onurunu zedeleyen muamele ve tacize maruz kalan kadınların ifadeleri doğrultusunda ilgililer hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Kadınlara şiddet ve tacizi uygulayan kolluk görevlileri halen görevde midir? Görevde iseler neden hala görevden alınmamışlardır?
- 5- Manisa'nın Salihli ilçesi Çapaklı Köyü yakınlarında köylülerin zor kullanılarak uzaklaştırıldıkları müdahale sonrası her bir araca jandarma erleri oturtularak iş makinelerinin geçirildiği iddiaları doğru mudur?
- 6- Köylülerin Salihli Cumhuriyet Başsavcılığı'na yasaları çiğneyen şirket hakkında şikâyetle bulunması üzerine yetkililerin şirketin yasayı çiğneyen, haksız hukuksuz çalışmalarını durdurması gerekirken, tam tersini yapmaları, şirketin iş makinalarını, araçlarını sahaya sokmak için kolluğun köylüyü gözaltına alması, şiddet uygulaması yönündeki hukuksuz müdahale emrini veren mülki idare amirlerinin söz konusu şirketle çıkar ilişkisi mi vardır? Haklarındaki şikayetler doğrultusunda mülki idare amirlerine yönelik herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
- 7- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığınıza bağlı Jandarma Genel Komutanlığı arasında imzalanan Kadına Yönelik Şiddet ve 6284 sayılı Kanun kapsamında tutulan verilerin paylaşılmasına ilişkin protokol uyarınca bölgede kolluk

güçlerince kadınlara uygulanan şiddet ve taciz nedeniyle herhangi bir tutanak tutulmuş ve veriler ilgili bakanlık ile paylaşılmış mıdır?

- 8- Kolluk güçlerini eğitmek ve evrensel hukuka ve insan hakları normlarına her koşulda kayıtsız şartsız uymasını sağlama görevi ve yükümlülüğü kimin sorumluluğudur? Bu görevi/sorumluluğu yerine getirmeyenler anayasal haklarını kullanan halka şiddet uygulanmasından, işkence yapılmasından, tacize uğramalarından sorumlu olanlar hukuk önünde hesap verecek midir?
- 9- Jandarmaya biber gazı sıkması talimatını siz mi verdiniz" diye kendisine soru soran köylü kadına mandalina yiyerek "Farzet ki ben verdim. Özür dilerim! Biber gazından bişey olmaz yaa" diyen, Jeotermal santral işletmecileri ve yetkilileri ile yapmış olduğu yat gezisi görüntüleri basında yer alan ve halkın yaşam hakkına, sağlığına, haklarına karşı ciddiyetsiz, sorumsuz ve saygısız tutumu nedeniyle bulunduğu görev unvanı ile uyuşmayan Aydın Vali Yardımcısı Mustafa Hulusi Arat hakkında herhangi bir idari soruşturma açılmış mıdır?
- 10- Yıllardır jeotermal santrallerinin çevre, sağlık, tarıma etkilerinin tartışıldığı Aydın'da Vali Yardımcısının JES şirketi yetkilileri ile yat keyfi yaptığı fotoğrafları basına yansıtmışken, Vali yardımcısının aynı zamanda JES projelerinin tarıma etki kararlarının değerlendirilip karar verildiği Toprak Koruma Kurulu'na başkanlık yapıp hem de Vali yardımcılığına devam etmesi etik ilkelerle bağdaşmakta mıdır?
- 11- Kolluk kuvvetlerinin şirketlerin özel güvenlik güçleri gibi şirketlerin lehinde vatandaşların karşısında konumlandırımlarının nedeni nedir?
- 12- Uygulanan cezasızlık politikalarından vaz geçerek kolluk kuvvetlerinin yurttaşlara pervasızca uyguladığı şiddete engel olmaya yönelik Bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?